

Høyring – Alkoholpolitisk plan for Lindås kommune 2016-2020

Sektor helse og omsorg
Vår referanse: 14/7845 - 31 / FA - U60
Dato: 18.03.2016

Vedlegg:

Utkast til Alkoholpolitisk plan for Lindås kommune 2016-2020

Kva saka gjeld:

Formannskapet legg med dette fram Alkoholpolitisk plan for Lindås kommune 2016 – 2020 ut til høyring. Høyringsfristen er 14.04.2016. Formannskapet bed aktuelle høyringsinstansar om å avgi uttale til høyringsutkastet.

1 Bakgrunn

Formannskapet vedtok i møte 17.04.2016 sak 23/16:

«Alkoholpolitisk plan for Lindås kommune 2016 – 2020 blir lagt ut til høyring.»

2 Om utkastet til Alkoholpolitisk plan for Lindås kommune 2016-2020

Alkoholpolitisk plan omfattar følgjande delar:

- Del I: Retningslinjer for behandling av alkoholsaker
- Del II: Forskrift om sals-, skjenke- og opningstider.

Høyringsinstansane blir invitert til å gi uttale til begge delane i planen.

Post

postmottak@lindas.kommune.no
Dokumentsenteret
Kvernhusmyrane 20, 5914 Isdalstø

Kontakt

www.lindas.kommune.no
Telefon +47 56 37 50 00
Telefaks +47 56 37 50 01

Konto 3201.05.89311
Org.nr. 935 084 733

DER DRAUMAR BLIR RØYNDOM

I Del I Retningslinjer for behandling av alkoholsaker blir høringsinstansene spesielt invitert til å uttale seg om:

- Varigheita på sals- og skjenkeløyva
- Retningslinjene elles, med unnatak for pkt. 7 «Reaksjonar ved brot på alkoholova – prikktildeling.» Pkt. 7 er innført som eit nasjonalt sanksjonssystem for alle landets kommunar, som det ikkje er høve til å dispensere frå, jfr. kapittel 10 i [Alkoholforskriften](#).

2.1 Om varigheita på sals- og skjenkeløyva

I planutkastet pkt. 2 «Løyveperioden for sal og skjenking av alkohol» blir hovudregelen i alkoholovas § 1-6 «Bevillingsperiodens lengde» lagt til grunn. Hovudregelen tilseier at kommunalt løyve til sal og skjenking av alkohol kan bli gitt for inntil 4 år .

Unnataksbestemmelsen i loven tilseier at løyve likevel ikkje skal opphøyre etter fire år, men gjelde vidare på inntil 4 år med opphøyr seinast 30.september året etter at nytt kommunestyre tiltrer. Viser til her til [Alkoholova](#) for meir utfyllande informasjon.

Endringa i alkoholovas § 1-6 «Bevillingsperiodens lengde» med verknad frå 01.01.2016 er i samsvar med Helse-og omsorgsdepartementets framlegg, og er begrunna slik:

- Det er behov for ei alternativ ordning som reduserar byråkratiet og unødvendig ressursbruk, samstundes som omsynet til det lokale sjølvstyret, behovet for å luke ut useriøse aktørar og kommunens ansvar og behov for å føre ein forsvarleg folkehelse-politikk blir ivareteke på ein god måte.
- Fireårsregelen blir oppretthalden som hovudregel. Det blir teke inn ein unnataksbestemmelse i alkoholova § 1-6, som gir kommunen høve til å beslutte at gjeldande sals- og skjenkeløyve likevel ikkje skal løpe ut etter fire år, men gjelde utan fornying. Ein føresetnad for å kunne gjere slikt unnatak er at kommunen har gjort ei gjennomgang av alkoholpolitikken etter kommunevalet.
- Ei løysing er alle løyve løper ut etter fire år, men med høve for kommunane til å gjere unnatak, tydeleggjer best kommunens plikt og rett til å føre ein bevisst løyvepolitikk. Dette vil venteleg også gi ei betre oppfølging av intensjonen bak regelverket.
- Endring av fireårsregelen har ikkje til hensikt å redusere kommunanes ansvar for og rett til å føre ein forsvarleg alkoholpolitikk, som m.a. ivaretek folkehelseomsyn.
- Det er ikkje meininga at det skal vere enklare å behalde løyve som burde ha vore inndrege eller som ikkje burde få fornying.
- Sjølv om kommunen ikkje nødvendigvis endar opp med å endre alkoholpolitikken vesentleg etter nytt kommuneval, er det viktig at kommunen har eit bevisst forhold til løyvepolitikken i kommunen, og at det blir gjort ei faktisk vurdering av korleis løyvepolitikken bør vere utforma.
- Dersom det skal gjerast unnatak frå kravet om fornying av sals- og skjenkeløyve, må dette vere eit bevisst val med basis i den helse- og alkoholpolitikken og folkehelsepolitikken kommunen ønsker å føre.
- Ei beslutning om at løyve ikkje skal opphøyre kan berre bli gjort dersom kommunen etter kommunevalet har gjort ei gjennomgang av alkoholpolitikken i kommunen, herunder vurdert løyvepolitikken.

- Kommunen kan gjere unnatak for kravet om fornying for berre ein avgrensa del av løyva. Det er overlatt til kommunen sjølv å utforme kriterier for på den måten kommunen meiner er mest tenleg for å avgrense kva løyve som fell i gruppene opphøyr/vidareføring. Kommunen kan legge vekt på dei same forhold som ved behandling av nye søknader om løyve (jfr. alkohollova § 1-7a «Kommunens skjønnsutøvelse ved behandling av søknad om bevilling for salg eller skjenking m.v.»: «Ved vurdering av om bevilling bør gis, kan kommunen blant annet legge vekt på antallet salgs- og skjenkesteder, stedets karakter, beliggenhet, målgruppe, trafikk- og ordensmessige forhold, næringspolitiske hensyn og hensynet til lokalmiljøet for øvrig. Det kan også legges vekt på om bevillingssøker og personer som nevnt i § 1-7b første ledd (krav til vandel) er egnet til å ha bevilling.»

Grunngjevnad for framleis å leggje til grunn fireårsregelen, og ikkje nytte seg av unnataksbestemmelsen i alkohollova § 1-6 «Bevillingsperioden».

Det kom ei rekkje uttale frå høyringsinstansar til departementets framlegg om endring av alkohollovas § 1-6, som understreker betydninga av kommunen legg til grunn fireårsregelen, og ikkje nyttar seg av unnataksbestemmelsen i lova – m.a.:

- Kommunane vil svekkast som alkoholpolitisk aktør ved lovendringa. Departementet skreiv sjølv i sitt høyringsnotat at fireårsregelen innehar eit førebyggjande element fordi løyvehavarar veit at løyve vil bli gjenstand for ny vurdering. Difor er det viktig å oppretthalde denne stimulansen til etterfølging av alkohollova for løyvehavarane.
- Fireårsordninga representerar ikkje berre ei mogelegheit for lokalpolitikarane til å endre alkoholpolitikken frå førre periode, men den bidreg til reell oppryddingsaksjon i skjenkenæringa. Dette gjeld ikkje berre når det kjem til tal avslag som ikkje oppfyller vilkåra i alkohollova, men også tal eigarskifte som blir oppdaga i prosessen, eller stader som ikkje lenger har drift (høyringsuttale frå Oslo kommune).
- Ordninga med dagens fireårsregel viser at eit stort tal av bransjens aktørar ikkje handterer den meldeplikta som følgjer implisitt av alkohollova, og direkte av serveringslovens § 14 «Melding om endringer ved serveringssteder». Stadene blir drifta i strid med den informasjon som vart gitt på søknadstidspunktet (høyringsuttale frå Oslo kommune).
- Stråmannsverksemd er utbreidd i bransjen og arbeid knytt til avdekking av uriktige eigarforhold er eit sentralt ledd i bekjempinga av økonomisk kriminalitet og fremjer seriøs drift av skjenkestader (høyringsuttale frå Oslo kommune)
- Oslo kommune seier i si tilbakemelding at tal frå fornyinga i 2012 viser eit heilt anna tal enn i 2008, og bidreg difor i større grad til å belyse situasjonen slik den er i dag. Kommunen mottok 1370 søknader om fornying av sals- og skjenkeløyve. Av desse vart det avdekka 96 eigarskifte, der løyvehavarar ikkje hadde meldt frå om endringar i eigarsamansetninga eller overdraging til ny drivar i løpet av løyveperioden. Over 70% av høyringsuttala kom med merknader. Det vart sendt utkast til avslag i 117 saker, og fatta endeleg avslag i tilsaman 72 søknader. Oslo kommune er ein tung høyringsinstans, som er ansvarleg for landets høgaste løyvemasse.
- Oslo kommune: Oppheving av tidsbegrensinga vil gi auka behov for løpande kontroll og større krav til utforming av alkoholpolitisk handlingsplan, herunder ei meir detaljert utforming av kommunens bruk av vilkår, konsept, tidsbestemmelser m.v.
- Oslo kommune: Oppheving av tidsavgrensa løyve vil ikkje samla sett medføre økonomiske og administrative besparingar. Ressursbruken vil fordelast meir jamt utover heile løyveperioden. Den totale arbeidsmengda vil ikkje avta. Vidare vil dei forhold som med dagens regelverk (dvs. fireårsregelen) avdekkast under fornyinga, ved ei endring måtte avdekkast fortløpande og ved ein selekteringsprosess. Dette arbeidet vil vere minst like tid- og ressurskrevjande – om ikkje meir – som dagens system.

- Oslo kommune: Det er utfordringar knytt til at alkohollova blir søkt endra bit for bit – utan ei heilskapeleg vurdering av lovverket som sådan, samt harmonisering med serveringslova.
- I sin høyringsuttale uttalar Politidirektoratet at kommunenes kontroll med sals- og skjenkeløyve i eit kriminalitetsførebyggjande perspektiv er eit viktig verktøy for å begrense tal useriøse aktørar i bransjen. Det vil ha ein preventiv effekt dersom løyvehavarane veit at løyve blir gjenstand for ny vurdering med jamne mellomrom. Søndre Buskerud politidistrikt bemerker at vandelskontrollen nærast berre skjer i samband med søknad om sals-/skjenkeløyve, eller fornying av denne
- Politidirektoratet: Mindre ressursbruk som følgje av oppheving av fireårsregelen følgjast av auka behov for kontrollar. Bortfall av preventiv effekt kan gi auka behov for politiressursar.
- Helsedirektoratet: Utveljing av einskilde løyve for fornying kan i praksis bli ressurskrevjande for kommunane, og føre til at løyvehavarane blir, eller meiner seg, forskjellsbehandla.
- Gjennomgang etter val av nytt kommunestyre bidreg til bevisstgjerung og ansvarleggjing av det nye kommunestyret for den lokale alkoholpolitikken. Dette er viktig fordi alkohol er ein vare med store folkehelseutfordringar knytt til seg, både for konsumentar, tredjepartar og samfunnet som heilskap. Kommunar har stort ansvar som lokal alkoholmyndigheit, og dette ansvaret må praktiserast med tydelegheit.
- Ifølgje lova er det ein føresetnad for å gjere unnatak frå fireårsregelen at kommunen har gått gjennom alkoholpolitikken etter kommunevalet. Men det er allereie i dag lovfesta at alle kommunar skal utarbeide ein alkoholpolitisk handlingsplan – noko kvart kommunestyre må stå ansvarleg for.

Etter ei heilskapsvurdering basert på dei ovannemnde argument for og mot rår formannskapet i sitt planutkast til at fireårsregelen blir oppretthalden, og blir lagt inn i kommunens alkoholpolitiske plan 2016 – 2020.

2.2 Om kommunens fridom til å drive eigen alkoholpolitikk.

Døme på forhold som kommunen bør vurdere vedk. skjenkeløyve – m.a.:

- Skal kommunen aktivt avgrense tal skjenkeløyve ved å sette ein grense, dvs. eit «tak» for tal skjenkeløyve?
- Er det spesielle omsyn som må bli tekne med omsyn til skjenkestadens beliggenheit, trafikkale omsyn, skjenkestadenes spreiding/tettheit? Kommunen kan legge vekt på at t.d. ikkje er ønskeleg å legge skjenkestaden ved idrettsplassar, skular, ungdomshus m.v.
- Er bestemte typer skjenkestader uønska? Kommunen kan ha fleire typer skjenkestader som hotelldrift, restauranter, kafeer, puber, diskotek m.v.
- Korleis ønsker kommune å handtere søknader om uteservering?
- Ønsker kommunen å ha eigne bestemmelser i forhold til skjenketider, skjenkeområde m.v.?
- Skal skjenkeløyvene innehalde ulike rettigheter for ulike typer skjenkeløyve?

- Skal det stillast vilkår, og i tilfelle kva type vilkår? Døme kan vere ordensvaktar, spesielle aldersgrenser for adgang til staden (spesielt ved store, uoversiktelege arrangement) m.v.
- Er bestemte næringspolitiske omsyn relevante?
- Har kommunen bestemte typer lokale der det ikkje skal skjenkast alkohol, t.d. lokale som vanlegvis har ungdomsarrangement? T.d. ungdomsklubbens lokale.
- Er det bestemte typer arrangement som kommunen generelt ikkje ønsker å gi løyvet til, t.d. ungdomsarrangement, arrangement der barn/unge og vaksne deltek saman, idrettsarrangement m.v.?

Mange av desse forhold er vurdert og teke stilling til i i Del I i alkoholpolitisk plan 2012 – 2016, som no skal rullerast.

2.3 Endringar i utkast til alkoholpolitisk plan 2016 – 2020 i forhold til tilsvarande plan 2012-2016.

Alkoholpolitisk plan omfattar:

- Del I: Retningslinjer for behandling av alkoholsaker
- Del II: Forskrift om sals-, skjenke- og opningstider.

2.31 Endringar i Del I: Retningslinjer for behandling av alkoholsaker:

- Nytt pkt. 1: Om kommunens plikt til å vurdere alkoholpolitikken
- Nytt pkt. 2: Løyveperioden for sal og skjenking av alkohol
- Tillegg i pkt. 3 «Definisjonar»: Definisjon av alkoholfri drikk/alkoholsvak drikk, alkoholhaldig drikk gruppe 1, gruppe 2 og gruppe 3.
- Tillegg til pkt. 5.11 «Gjennomføring av kunnskapsprøven om alkohollova»: Kommunen er ansvarleg for å gjennomføre kunnskapsprøve også for alkoholkontrollørar. (Ifølgje alkoholforskrifta § 5-1 skal kontrollørane ha dokumentert kunnskap om alkohollova og bestemmelser i medhald av den. Dette kravet, som er nytt pr. 01.01.2016, er oppfylt ved bestått kunnskapsprøve).
- Tillegg til pkt. 6.1 «Generelle bestemmelser» under pkt. 6 «Kontroll med sals- og skjenkeløyve og reaksjonar på brot: Kontrollørane gjennomgår relevant opplæring før dei blir sett inn i tenesta.
- Tillegg til pkt. 6.3 «Kontroll av skjenkestadene – retningslinjer i kommunen: Skjenkekontrollar skal bli utført av to personar, som saman kontrollerar skjenkestadene. Viser her til alkoholforskrifta § 9-5 om at kontroll av skjenkestader skal bli gjennomført med minst to kontrollørar. Dette er ei forskriftsendring pr. 01.01.2016).
- Endra pkt. 7 «Reaksjonar ved brot på alkohollova – prikktildeling»: Prikktildelingssystemet er obligatorisk for alle landets kommunar, jfr. alkoholforskriftas kapittel 10. Forskriftsendringa trådte i kraft pr. 01.01.2016. Kommunens tidlegare prikkbelastningssystem fell med dette bort.

2.31 Forskrift om sals-, skjenke og opningstider i Lindås kommune

Utkastet til plan for 2016 – 2020 inneber ikkje endringar i forhold til tilsvarande plan 2012-2016.

Merknad:

1 Sal og utlevering av alkoholhaldig drikk pkt. d. I utkastet er tidlegare ordlyd oppretthalde:

«Sal og utlevering av drikk som inneheld høgst 4.7 volumprosent alkohol skal ikkje skje på søn- og helligdagar, 1. og 17.mai, eller på stemmedagen for stortingsval, fylkestingsval, kommunestyreval og folkeavstemming vedteke med lov.»

Ved endring av alkohollova § 3-7 «Tidsinnskrenkninger for sal og utlevering av alkoholholdig drikk med høyst 4.7 volumprosent alkohol» er det ikkje lenger forbod med å selje/utlevere alkoholhaldig drikk med høgst 4.7 volumprosent på stemmedagen for stortingsval, fylkestingsval, kommunestyreval og folkeavstemming . Grunngevinga frå departementet for lovendringa er oppfatninga om at tida har løpt frå forbodet mot sal på valdagane. Ifølgje departementet var føremålet å understreke det høgtidlege ved valhandlinga og å førebyggje at personar møter rusa opp for å avgi stemme. Skjenkeforbodet for brennevin på valdagar er allereie oppheva, og at uansett blir omsett alkohol på valdagen. Vidare blir det peika på dagens valordning inneber at svært mange førehandsstemmer. Departementet gir uttrykk for at oppheving av forbodet mot sal desse dagane ikkje automatisk vil føre til opne butikkar. Innanfor dei rammer alkohollova set, er det opp til kommunane å vurdere kva salstider dei vil tillate.

I utkast til plan 2016-2020 er det elles ei redigeringsmessig forenkling av nummereringa av dei ulike avsnitta, i forhold til plan 2012-2016.

Høyringsperiode: 19.03.2016 -14.04.2016